

Austrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 28. aprila.

Iz karpatske bojne črte se nam javlja, da se vršijo razven izhodno od Užoka v dolini Orave le artilerijski boji. Ali so ti boji znanilci novega prodiranja bodisi od naše bodisi od ruske strani, tega tukaj daleč proč od fronte ne moremo presoditi. Spomladansko vreme je za prodiranje zelo vabljivo.

V soboto in nedeljo, dne 24. in 25. so se vršili ljuči, a za nas uspešni boji v dolini Orave, severno-izhodno od Užoka. Zavzeli smo Ostri Vrh in sosedne višine. Izhodni del Karpatov je s tem zasiguran proti vsem ruskim napadom, mi stojimo trdno že daleč na gališki zemlji.

Z drugih točk avstrijsko-nemško-ruske fronte nobenih posebnih poročil.

Sedanja bojna črta v Karpatih.

Iz Karpatov se poroča: Dejstvo, da so Rusi ustavili borbo v Karpatih v trenutku, ki je bil za njihovo armado najneugodnejši, označuje v največji meri pomen uspehov, katere je izvajala naša armada. Naše armadno vodstvo je sedaj naše čete, ki so bile razvrščene na raznih postojankah, tako tesno strnilo in združilo v eno enotno bojno črto, da je ni mogoče predreti. Zahodnje krilo naše karpatske armade se opira na zahodno gališko zatvorno bojno črto, ki se razteza od mesta Grybov (izhodno od Novega Sandeaca) notri do izhodnih Beskid in se prične deset kilometrov južno od prelaza Koniečna.

Zborov (severno od Bardiova) so sicer naše čete izpraznile, ker leži neugodno v dolini, toda tudi Rusi so nastanili v tem kraju samo nekaj svojih prednjih čet in sicer v grajščini Rakoczi, v judovski sinagogi (molitnici) in v šoli. Avstrijski major Trojar je udril te dni v ta kraj, presenečil Ruse ter ujel 200 Rusov. Od Zborova gre naša črta čez zahodne višine reke Ondave. Kraja Kurima in Kereket se nahajata v avstrijski oblasti. Na južni strani prelaza Dukla in sicer pri kraju Stropkov (leži ob izlivu Hosanke v reko Ondavo) se zaopogne naša črta od karpatskega grebena nadalje proti jugu in se zopet približa na sedem kilometrov prelazu Lupkov, kjer so postavljene nemške čete.

Kraj Virava obkrojuje večasih Rusi, da se v kraju mimogrede nastanijo. Neka patrulja in sicer en podčastnik in dva artilerista, ki si je upala v ta kraj, se je vrnila nazaj s stoštridesetimi ujetniki. V dolini reke Široka (prtok Laborce), in sicer pri kraju Nagypalany so prodrli Rusi šest kilometrov čez mejo v ogrsko ozemlje. Ker so pa naše čete odbile ruski napad, so Rusi prodirali z zelo številnimi četami proti prelazu Užok in so napravili dne 21. aprila celo vrsto slabihih nastopov na naše, tamkaj se nahajajoče postojanke. Vrsto za vrsto ruskih vojakov so pokosile krogle avstrijskih pušk, tako, da je bil popolnoma odbit tudi ta napad. Na stotine ruskih mrličev je pokrivalo obronke gorovja in naše čete so ujele čez 12 sto Rusov.

Od prelaza Užok naprej proti izhodu niso le same v naši oblasti vsi prelazi, ampak naša armada je še celo zasedla velik del izhodne Galicije. Naša južna armada, obstoječa iz avstrijskih, ogrskih in nemških čet, se nahaja daleč na onstran prelaza Javornik (južno od Nadvorre) in je spremenila vse postojanke, katere si je priborila, v trdnjave, katerih ni mogoče zavzeti. Od Solytina, kjer so naše čete na severni strani meje zasedle štirideset kilometrov ozemlja, se zaopogne naša bojna črta mimo mesta Otynia, ki se nahaja med avstrijsko in rusko bojno črto, proti Jezieščanu ob reki Dnjester. Tukaj so naše čete razdrle prehode čez reko in onemogočile prodiranje Rusov. Naše karpatske čete si sedaj utrjujejo, izpopolnjujejo in udobno prirejujejo svoja križja in postojanke, v katerih so nastanjene.

Naše stanje v Karpatih.

Iz dosedanjih vojniških izkušenj se da sledeče sklepati: 1. Rusko prodiranje na Karpatih se je ponesrečilo; 2. sedaj ni nobenega dvoma več, da avstrijska artilerija nadkriljuje rusko; 3. odmor, ki je nastopil v karpatski borbi, po katerem se bo ruska armada zopet na novo razvrstila, nam kaže, da smo mi na boljšem, ker je Rusom že začela prmanikovati streljiva. Poročevalci „A Nap“ se oči meli soroškega komiteta o tem sam prepričali. Naša artilerija je pri Zborovem uspešno obstreljevala Ruse, ki pa so le slabotno odgovarjali.

V Dukelski kotlini.

V Bardiovem (Dortin) vlada popoln mir. Prebivalstvo se je že več dni vrnilo, drugi pa se še vračajo, dasiravno stoji sovražnik komaj deset kilometrov od mesta. Naš položaj je tako izvrsten in ugoden, naše postojanke tako varne, položaj ruske armade tako neurejen, da je prebivalstvo spoznalo, da se lahko mirno in zaupno vrne na svoja domovja. Sedaj ni nobene skrbi več, da bi Rusi udrili čez mejo soroškega komiteta, dasiravno so na tej strani sovražne čete prodrle že najbolj globoko v ogrsko ozemlje.

Naši z naskokom zavzeli Ostri Vrh.

V Karpatih divja sedaj najhujši boj za Užok in ozemlje na izhodni strani tega važnega prelaza. Naši so vse ruske napade na tem prostoru uspešno odbili in prodrli celo do 25 km daleč na gališko ozemlje. Ko so prve dni mesca aprila nemške čete, ki se bore v Karpatih, zasedle gorsko sedlo Zvinin (izhodno od Užoka na galiških tleh), so Rusi višino Ostri Vrh, ki leži izhodno od Zvinina na desnem bregu reke Orave, krčevito branili, pred našimi napadi, ki so postajali vedno silnejši. Posebno artilerija nemškega armadnega zbora, ki je bila postavljena pri Koziovi (mesteca ob Oravi), je prizadajala Rusom velike izgube. V soboto dne 24. aprila so avstrijske čete z naskokom vzele Rusom Ostri Vrh. Velike zasluge za zavzetje imajo tudi avstrijski saperji (vojaki za kopanje strelskih jarkov in polaganje min). Med najhujšim ognjem so kopali jarke in kakor krč rili naprej proti Ostremu Vrh. Istočasno so nemške čete prodirale na levi strani Ostrega Vrha in so zavzele več sovražnikovih postojank. Tako se je posrečilo, da je bil sovražnik preganjan z dobroutrjenih postojank na obeh straneh reke Orave. Do nedelje je v tem prostoru prišlo nad 1000 Rusov v avstrijsko ujetništvo. Dva ruska bataljona sta bila vsled silnega avstrijskega ognja popolnoma uničena.

Zavzetje Ostrega Vrha je velikega pomena za nadaljno bojevanje. Rusi so smatrali to svojo postojanko kot nepremagljivo. Več mesecev so jo utrjevali z vsemi mogočimi sredstvi. Naši pa, ki se prodirali čez prelaz Lysa in Javornik, so se za napad dobro pripravili. Pionirji in saperji so po noči na tistem položili pred ruske postojanke mine, ki so v jutru dne 24. aprila z ruskimi vojniki vred zletele v zrak in prizadale v ruskih vrstah grozno zmešnjavo. Naskokujoča infanterija je odvzela Rusom okop za okopom, naši se niso strašili ognja ruskih strojnih pušk, ki je napravil velike vrzeli v naših vrstah. Nove rezerve so izpolnile nastale vrzeli in naši niso prej nehali, dokler ni na Ostrem Vrh plapolala avstrijska zastava. Rusi so v divjem begu bežali proti severo-izhodu.

Nov uspeh pri Ostrem Vrh.

V nedeljo dne 25. aprila je nek avstrijski oddelek z naskokom zavzel zopet novo rusko višinsko postojanko pri Ostrem Vrh. Jugoizhodno od mesteca Koziova, Rusi so bežali, a naši so jih neprestano zasledovali in jim odvzeli 26 močnih strelskih jarkov ter mnogo vojnega gradiva. Po noči so Rusi skušali Ostri Vrh zopet zavzeti, a so bili odbiti. V teh bojih smo ujeli zopet 1000 Rusov. Na stotine mrtvih Rusov je pokrivalo bojišče. V globinah pri Ostrem Vrh so ležali ruski mrličji po več metrov visoko.

Gora Zvinin (do 1000 metrov visoka), Ostri Vrh in ostale postojanke ob Oravi zapirajo pot ruski armadi na Ogrsko, nam pa odpirajo pot do Stryja in Lvova. Prelaz Užok je sedaj trdno v naših rokah.

Zastava trdnjave Przemysl.

Iz Curiha se poroča, da, ko so preiskali prtljago avstro-ogrskih častnikov v Kijevu, so našli v ročnem kovčegu generala Tamassy zastavo trdnjave Przemysl, pri drugih častnikih pa zastave posameznih polkov, razrezane v kosce.

Car v Przemyslu.

Iz Lvova poročajo: Car je prispel v spremstvu generalisima Nikolaja Nikolajeviča v Przemysl. Nastanil se je v poslopju, kjer je stanoval poprej general Kusmanek s svojim štabom. Ogledal si je v soboto dne 24. aprila przemyslske utrdbe, nakar se je zopet vrnil v Lvov.

Nov način strelskih jarkov.

Iz avstrijskega vojnega poročevalnega stana se poroča: Karpatske čete delajo sedaj močnejša in ugodnejša križja. Pri tem so Nemci opustili sedanji način strelskih jarkov, katere so imeli na Poljskem in Francoskem. Zamenjali so jih z okopi, kjer se voda lahko neovirano odteka in katere se lahko doseže, ne da bi sovražnik opazil. Okope se prav tako malo opazi kot jarke.

Madžar slavi slovenske polke.

Poročevalci neslovenskih listov so polni hvale o naših slovenskih vojaki. Vojni dopisnik madžarskega lista „A Nap“ je v družbi z drugimi časniki obiskal karpatsko bojišče, kjer se bori tretja armada. O obisku poroča: Armadni poveljnik general Bo-

roevič je sprejel časnike zelo pristrčno in jim predstavil naše polke, ki so prestali zadnji čas hude, vroče boje in so kot zmagovalci izšli iz njih. Najprvo so gostje obiskali III. armadni zbor, kateremu poveljuje korni poveljnik feldmaršallajnant Krautwald pl. Amrau. Čete III. armadnega zbora — večloma slovenski polki — so vojaki prve vrste, izborni junaki, cvet in jedro naše armade. Ti junaki so doma iz Štajerskega, Koroške, Kranjske in Primorske. Borijo se z neprimernim junaštvom ter z navdušeno požrtvovalnostjo branijo ogrsko mejo. Tako sodi o slovenskih vojaki — Madžar.

Slava Hrvatom!

V ogrski državni zbornici je ministrski predsednik grof Tisza proslavljati tudi junaštvo Hrvatov v sedanji vojski. Ta pohvala je tem važnejša in več vredna, ker prihaja iz ust Tisze, ki velja kot človek, ki postavlja svoje madžarstvo nad vse. Govoril je: „Ne morem zamolčati, da tudi nemadžarski deli tega naroda kažejo v tem velikem času s jame dokaze svoje domovinske ljubezni. (Dolgotrajno odobravanje.) Gotovo mi bo vsak član te zbornice pritrjeval, če svoje domoljubno veselje posebno poudarim, ker je na teh junaških bojih imel bratovski narod hrvatski svoj najsjajnejši delež. V ogrski zgodovini so sijajni in temni, pa vedno slavni oni listi, ki jih je pisala skupno prelita kri ogrskega in hrvatskega naroda.“ Hrvati trdno upajo, da bodo besedam sledila v miru tudi dejanja in da bo Hrvatski zasiguran svoboden narodni razvoj.

Srbsko uradno poročilo o obmejnih bojih.

Hrvaški listi poročajo iz Bukarešte: Dne 20. aprila objavljeno uradno srbsko poročilo omenja manjše obmejne spopade in pravi o tem sledeče: Dne 17. aprila je streljal sovražnik iz težkih topov na vas Sip, kjer je bilo več poslopij poškodovanih. Končno poroča srbsko poročilo, da je 18. aprila 700 Albancev pri Kafazaniju napadlo mejo ohridskega okrožja. Boj je trajal ves dan in se je končal še le proti 5. uri. Podrobnosti so še neznane. Poveljnik obmejnih čet je odpotoval na pozorišče bojev.

Boji v Belgiji.

Pretekli četrtek dne 22. aprila so Nemci v Belgiji pri Langemarku presenetili angleško-francoske postojanke in prodrli na dveh krajih čez ipernski kanal na njegovo zahodno stran. Osvojili so si 4 vasi, ušli 1600 Angležev in Francozov ter zaplenili 30 topov. Drugi dan, v petek dne 23. aprila, so si Nemci že na zahodni strani ipernskega kanala osvojili kraj Lizerne, ujeli zopet blizu 1600 mož in zaplenili 6 topov. V soboto so ujeli nadalje čez 1000 Angležev ter zajeli večje število strojnih pušk. Na angleško javnost so ti nemški uspehi naredili mučen utis. Angleška javnost je bila od vojaških krogov poučena, da je vsako prodiranje Nemcev v Belgijo izključeno in angleška vlada je v Berlínu dala že poizvedovati, ali bi ne bilo mogoče skleniti posebnega miru med Nemčijo in Anglijo. Nemčija bi naj Angliji pripoznala samo posest francoskih pristanišč Dunkirchen, Calais, Boulogne in Havre ter posest turških otokov Tenedos in Lemnos pred Dardanelami. Ker nemška vlada ne more pripustiti angleških pristanišč na francoski zemlji in ker ne more kot zaveznica proti Turčiji zahrbiti postopati, je odločno odklonila ponudbo. Sedaj se trudijo angleške čete, da bi nagnale Nemce vsaj z zahodne strani ipernskega kanala. Po poročilih nemških listov se jim to ni posrečilo.

Borba za Dardanele.

Angleži in Francozi so zadnji čas pripravili nov napad na Dardanele. Napadi hočejo to važno morsko ožino z morja in s suhega. Z mnogimi ladjami so spravili na bližnje otoke pri Dardanelah večje število vojaštva. Nekateri listi pravijo, da znaša ta armada, s katero hočejo Angleži in Francozi s suhega napasti Dardanele, nad 60.000 mož. V ponedeljek dne 26. aprila je sovražnik nenadoma in istočasno izkrcal na 4 krajih svoje čete na polotok Galipoli, ki leži na evropski strani Dardanel. O tem napadu poroča turški glavni stan:

Dne 26. aprila je poizkušal sovražnik pod varstvom svojih vojnih ladij na štirih točkah zapadne obale galipolskega polotoka izkrcati čete, in sicer: ob utju Sighindere na obalah pri utrdbah Ari-Burnu, zapadno od Kaba-Tepe in Tekke-Burnu izkrcani sovražni oddelek so turški vojaki naskočili z bajonetom in zagnali v morje. Pri Ari-Burnu izkrcane čete so poizkusile prodirati, a so jih turške čete v protunapadu vrgle nazaj na obal. Del teh sovražnih brambnih sil je bil ponoči prisiljen, da se je v begu umaknil nazaj na ladje. Dne 26. t. m. so turške čete svoje napade na vseh frontah uspešno nadaljevale. Obenem se je dne 25. t. m. približalo morskim ožinam sovražno brodovje z namenom, izvesti napad z morske strani, a se je moralo pred turškim ognjem umakniti. Tekom boja so Turki eno sovražno torpedovko potopili,

drugo pa težko poškodovali. Odvlekli so jo v smeri proti otoku Tenedu. Novejša turška poročila pravijo, da so imeli Angleži in Francozi v bojih na galipoljskem polotoku 400 mrtvih, 200 sovražnikov pa je prišlo v turške roke. Oddelki mohamedanskih Francozov so uskočili k Turkom.

Kaj je z Italijo?

Prav dobro odgovarja na vsa vprašanja, kaj bo storila Italija, rimski dopisnik francoskega lista „Matin“, ki piše: Noben človek v Rimu, izvzemši kralja in ministrov Salandre in Sonnina, ne ve, kako da se odloči Italija. Italija zasleduje svojo politiko s popolnim molkom.

Gotovo pa je, da Italija svoje vojne priprave še vedno izpolnjuje. Tako se poroča iz Amerike, iz Eas St. Louis, da je sklenila laška vlada s tamkajšnjimi trgovci novo pogodbo za 15.000 konj. Prejšnja pogodba za 8.000 konj je že izvršena in več tisoč konj je že na poti v Italijo. Skupno je bilo dosedaj iz imenovanega kraja odposlanih v vojskujoče se evropske države 86.000 konj.

Bolgarija ne misli na vojsko.

Bolgarski finančni minister Tončev se je izjavil napram dopisniku rumunskega lista „Dimineața“ sledeče: Bolgarija niti ne misli na to, da bi se udeležila vojske, ker bi s tem koristila samo svojim sovražnikom. Ako zmagata tropsorazum, bi postala Srbija država z 20 milijoni prebivalcev in bi bila močna dovolj, da bi se branila nam dati nazaj ozemlja, katero nam je s silo iztrgala. Ako pa zmagata Avstrija in Nemčija, bi bil konec Srbije in Bolgarija bi postala deloma njen dedič. Iz tega je razvidno, da more Bolgarija le tolažiti tropsorazumu vojaške pomoči, če ji tropsorazum že v naprej jamči, da dobi Bolgarija po končani vojski novega ozemlja. To se dosedaj ni zgodilo.

25 do 26 milijonov pod orožjem.

V ogrskem državnem zboru je domobranski minister Hazai opisoval spremembo v vojskovanju, ki je nastala vsled splošne vojne obveznosti. Vojskujoče države so po njegovem računu postavile dosedaj, seveda ne naenkrat, ampak tekom vojske, 25 do 26 milijonov vojakov na bojišče. Obenem se je po njegovem mnenju vojskovalo 6 do 7 milijonov vojakov. O spopadu tako velikanskih množic ne ve poročati svetovna zgodovina. Bojna črta znaša proti Francozom in Angležem 850 km, proti Rusom in Srbom 1500 km. Tudi glede silovitosti in glede dolgotrajnosti posameznih bojev ni najti v prejšnjih časih primere. Nahajajo se vojaki, ki so se že dosedaj udeležili več kot 100 bitk. Izgube znašajo mnogo več kot nekdanj, namreč 10 do 15 odstotkov.

Vprašanja in odgovori.

Mož moral kot delavec k železnici. Vprašanje: Moj mož, ki je star že 44 let, je bil vpoklican kot delavec in dela sedaj na železnici v M. Ker mi manjka delavske moči, kaj naj storim? Odgovor: Mož je bil gotovo vpoklican na podlagi zakona za vojaške dajatve. Vsakdo, kdor je vpoklican, se mora vpoklicu odzvati. Toda obenem se lahko naredi pritožba na okrajno glavarstvo, v kateri se razložijo domače razmere, ter se prosi, da se mož oprosti vojaško-dajativne dolžnosti. Ako vas okrajno glavarstvo ne usliši, se pritožite na c. kr. namestništvo, in ako tudi to ne, na c. kr. domobranksko ministrstvo. Pritožbo lahko vložijo mož, a tudi vi v njegovem imenu. V postavi je tudi določeno, da se morajo najprej uporabiti mlajše osebe. Mogoče vam bo ta migljaj prav prišel.

Brez izkaznice nič dati! Vprašanje: Prišel je k meni mož, ki je rekel, da prihaja v imenu okrajnega glavarstva, ter zahteval, da mu moram dati pšenico. Ponujal je 40 K za meterski stot. Ker mu nisem hotela dati, je pretil s kaznijo, potem pa odšel. Ali se mi bo kaj zgodilo? Odgovor: Nič se vam ne bo zgodilo. Mož je bil gotovo slepar. Glavarstva bodo zahtevala žito ali pismo ali pa potom občinskega predstojnika. In če bi že kdo drug bil določen — kar navadno ne bo — mora imeti izkaznico in pooblastilo od okrajnega glavarstva z uradnim pečatom. Naznanite stvar orožništvu in opišite mu natanko moža. Okrajna glavarstva iz tega slučaja razvidijo potrebo, da se javno razglasijo najvišje cene za morebitni odkup žita, kakor se je to že zgodilo v mariborskem okraju.

Za vojake v tujih bolnišnicah. Vprašanje: Moj sin leži ranjen v bolnišnici v Debrečinu na Ogrskem. Ker mu je rana precej zacelila, me vedno prosi, naj mu izposlujem, da pride v kako mariborsko bolnišnico. Rad bi ustregel njegovim prošnji, a ne vem, kaj naj storim. Odgovor: Ako ogrska bolnišnica vašega sina odpusti in izjavi, da je sposoben za potovanje po železnici, ga je potem mogoče

dobiti v Maribor. A zasigurati si morate poprej, da bodo vašega sina v kaki mariborski bolnišnici sprejeli. Pojdite osebno k vodstvu vojaške bolnišnice v Mariboru ali pa napravite pismo prošnje, da se vašega fanta sprejme v kako tukajšnjo bolnišnico. Predstojništva vojaških bolnišnic ustrežejo, če le mogoče, takim prošnjam. Naj vam izročijo v bolnišnici pismo zagotovilo za sprejem in to zagotovilo pošljite ogrski bolnišnici. Na ta način bo vaš sin kmalu prišel v domači kraj.

Za obrtnike - davkoplačevalce. Vprašanje: Že od 15. februarja 1915 sem kot črnovojnik pri vojakih. Doma sem izvrševal čevljarstvo obrti, katero pa sem sedaj radi vojaške službe moral ustaviti. Davkarija me tira sedaj za obrtni davek, ki ga radi pomanjkanja sredstev ne morem plačati. Kaj naj storim? Odgovor: Vzamite polo papirja in naredite na c. kr. okrajno glavarstvo (davčni oddelek) prošnje, da se vam obrtni davek za čas vaše vojaške službe opusti, ker začasno obrti ne izvršujete. Omenite v prošnji, da obrtni list sicer obdržite, a izvrševanje svoje obrti prekinete, dokler se vas ne odpusti od vojaške službe.

Uradne odredbe.

Odredbe za preskrbo pomanjkanje trpečega prebivalstva. C. kr. namestništva v Gradcu nam poroča: Vedno hujša draginja in piskost živil sta napotili namestnika grof Clary und Aldringen že pred nekaj tedni, da je ustanovil sklad za preskrbo, ki ima nalogo, v najširšem obsegu skrbeti za preživljanje prebivalstva. Pred nekaj dnevi je dospel pri namestniku znanen dar g. opata v St. Lambrechtu, kateremu se je zahvaliti, da je sklad narasel na približno 60.000 K. Kmalu je prišel nujni povod in našel je bilo treba to premoženje za namen, kateremu je odmenjeno. Takoj po uvedbi krušnih nakaznic je bilo jasno, da ne more izhajati delavsko prebivalstvo z odmerjeno množino moke in kruha, ne da bi zamoglo izdatno se posluževati drugih živil. Radi splošne draginje pa manjka mnogim za to potrebnih sredstev. Da se revnejšim krogom v tej smeri kolikor mogoče pomaga, je uvedel namestnik grof Clary za sedaj v Gradcu in v Eggenbergu pri Gradcu oddajo živil za revno domače prebivalstvo po nekdanjih mirovniških cenah; na petih krajih so že začeli s prodajo. Kakor vedno, je ponudil tudi tukaj štajerski gospejni pomožni odsek svojo pomoč v obliki blaga ter prevzel v Gradcu prodajanje živil. Za sedaj se prodaja krompir, fižol in mast, a vendar bodejo kakor hitro mogoče začeli tudi s prodajo mleka. Sklad za preskrbo ima pri tem nalogo, da pokrije razliko med sedanji dnevnimi cenami in mirovniškimi cenami, po katerih ta živila prodajajo. Nadaljno s pomočjo namestnika od štajerskega gospejnega pomožnega odseka započeto delo je prirejanje vojnih obedov za ubogo domače prebivalstvo. Predela za to so že v polnem teku in s tem poverjene gospe skrbijo z neumornim delovanjem, da bo kmalu mogoče začeti deliti obede. Če bi se pokazalo, da je treba tudi v drugih krajih na štajerskem enakih uvedb, bo tudi tamkaj priskočil na pomoč sklad za preskrbo, v kolikor mu dopušča sredstva. Radi zagotovitve preskrbi v večjih industrijskih središčih se je vršil — kakor že znan — dne 16. aprila pod predsedništvom namestnika grofa Clary v c. kr. gradu v Gradcu razgovor z zastopniki štajerske industrije; z ozirom na zakonito utesitev porabe mlinskih izdelkov so tukaj zlasti poudarjali potrebnost nabave izdatne množine nadomestnih živil. V ta namen je namestnik obljubil popolno pripomoč c. kr. namestniškega deželno-kulturnega nadzorništvu, kateremu naj posamezni obrati naznanijo potrebo živil-nadomestil. Upati je, da bo mogoče sklad za preskrbo še nadalje ojačiti, da bo zamogel zadostevati svoji nalogi še na širši podlagi, da bo v tem veleposmemnem, pa tudi resnem času kolikor mogoče mnogim odvzeta težka skrb za naš vsakdanji kruh.

Pecivo za zdravilišča in za bolnike. Štajersko namestništvo je izdalo naredbo, s katero se določa proizvodnja in uporaba peciva v bolnišnicah in drugih zdraviliščih, kakor tudi za bolnike, ki se nahajajo v domači oskrbi in sicer: Proizvajati je dovoljeno kruh s 50% pšenične moke, ostala množina moke mora biti ječmenova, koruzna, riževa ali druge vrste moke. Proizvajati je dovoljeno takozvani vodeni suhor (cvibak) s 30% pšenične ali ržene moke, ostala množina moke mora biti ječmenova ali druga moka in je dovoljeno uporabljati za suhor jajca in mleko in nekoliko sladkorja. Izrecno se poudarja, da je veljavna ta odredba le za bolnišnice, zdravilišča in za bolnike, ki se nahajajo v zasebni oskrbi.

Trgovina z jajci. Ker se je prišlo na sled mnogoterim nedostatom, ki so se dogajali v zadnjem času v nekaterih okrajih pri nakupovanju in pobiranju jajc, je izdalo štajersko namestništvo odredbo, da morajo podrejene policijske oblasti strogo nadzorovati trgovino z jajci. Določeno je, da morajo imeti osebe, ki se pečujejo s kupovanjem jajc na deželi, posebne dovolilne izkaznice (legitimacije), katere izdajo policijske oblasti. Odslej naprej smejo kmetje prodajati jajca le takim osebam, ki imajo tozadevne izkaznice in je strogo prepovedano, prodajati jajca tujim in takim osebam, ki nimajo takih izkaznic. Namestniška odredba ima namen, preprečiti na eni strani neumestno prefranje cene jajcem, ki so jih povzročili razni prekulpi.

Vrednost dobikov loterije „Slovenske Straže“ 20.000 K. Naberite tudi pri svojih znanih denar za srečke in pošljite takoj denar z naročilom „Slovenski Straži“ v Ljubljano!

Razne novice

Cesar čil in zdrav. Naš vladar Franc Jožef z veliko pozornostjo zasleduje dogodke na bojišču in razvoj svetovne politike. V svoji delavni sobi ima na veliki mizi razgrnjene natančne zemljevide, na katerih si zaznamuje postojanke naših čet. Cesar je natanko poučen, kje stojijo posamezni polki in bataljoni. Na Markovo, dne 25. aprila se je cesar v grajski kapeli šenbrunskega gradu udeležil službe božje in je pobožno molil sv. rožni venec.

Prestolonaslednik krstni boter sinčku pokojnega dr. Sosiča. Sinčku pokojnega dr. Andreja Sosiča, ki se je porodil šele po smrti svojega na južnem bojišču padlega očeta, je krstni boter Nj. Visokost nadvojvoda Karl Franc Jožef. Otrok je dobil pri krstu ime Branislav Andrej. Kot dar svojemu kumčetu je poslal prestolonaslednik zapestnico z začetnicami svojega imena. Prestolonaslednika je zastopal pri krstu nadučitelj Gorkič.

*** Radeckijev duh.** Radeckijevi veteranci so že redki, Radeckijev duh še pa živi. Pred enim tednom so stopili nekje v spodnji Savinjski dolini ne-državniški skupaj, ampak „fantje iz fare“ (kraja ne pove-mo, ker bi jih sicer lahko kaka država vzela v državniško službo) ter so zakrožili iz polnih prs in s koražjo pesem, ki se začneja s temi besedami:

„Ko bi še Radecky bil
Maland bi nazaj dobil.“

*** Naše izobraževalno delo.** Naše vrlo ljudstvo ve ceniti pomen izobraževalnega dela, zlasti za gospodarske organizacije in se v velikem številu udeležuje predavanj, katera prireajo naše zadruge, zlasti posojilnice. V letošnjem letu so se vršila predavanja v Mihovcih (14. marca), v Arčičah (21. marca), v Suhi na Koroškem (28. marca), v Sv. Lovrencu na Dr. polju (5. aprila), v Kamnici (11. aprila), pri Mali Nedelji (18. aprila), na Laškem (25. aprila), vršilo se bo še v Lučah (9. maja) in drugod. V vseh teh krajih je predaval nadrevizor Vladimir Pušenjak o položaju na denarnem trgu, o črtal je naloge, katere čakajo v vojnem času kmečki stan in z zadovoljnostjo konstatiral, da se ljudstvo zlasti po Novem letu zelo poslužuje naših posojilnic, da je stanje hranilnih vlog zelo naraslo in je mnogo posojilnic, ki je imelo še pred vojno kredit od Zveze, istega popolnoma poplačalo in izkazuje že naložen denar pri Zvezi. Vesel pojav je tudi, da plačujejo dolžniki redno obresti in odplačujejo dolgov. Pohvalno je treba omeniti, da odborniki, ki so ostali doma, z vnemo opravljajo svoje dolžnosti, četudi je nad 30 naših zadrug brez tajnikov in je tudi mnogo članov načelstva v vojski.

Kupujte srečke Slovenske Straže! Skrajni čas je, da se po vseh slovenskih krajih razvije najživahnnejše kupovanje srečk Slovenske Straže v Ljubljani. Zrebanje je že maja meseca. Ker velja srečka samo 1 K, naj bi v vsakem kraju plemeniti možje takoj opozarjali ljudstvo na namen tega podjetja Slov. Straže, ki bo čisti dobiček dala v korist ubogim otrokom, sirotam in vdovam padlih vojakov in invalidom. Treba je hitrega dela, da bo uspeh časten za nas vse! — Kdor si naroči srečko po pošti v prodajalni Cirilove tiskarne v Mariboru, naj priloži za pošiljatev 20 vin. v znamkah.

*** Častniki za Súdmarko.** Pri „Tlackerwirtu“ na Teharjih pri Celju so darovali častniki za Súdmarko 11 K. —

*** Izpred deželnega sodišča.** V torek, dne 27. aprila, se je vršila v Gradcu pred deželnim sodiščem razprava dr. Korošec proti dr. Mravlag. Dr. Mravlag je bil obsojen na 300 K denarne kazni in objavo razsodbe v „Tagespost“.

*** Glavni tajnik Kmetijske družbe Franc Juvan umrl.** V Gradcu je dne 27. aprila nenadoma umrl vsled srčne kapi glavni tajnik štajerske Kmetijske družbe, Franc Juvan, star 55 let. Pogreb se je vršil danes dopoldne v Gradcu. N. p. v m.!

*** Zaščitnik kapucinskega reda.** Sv. Oče je imenoval kardinala Granito Pignatelli di Belmonte za zaščitnika kapucinskega reda.

*** Francozi se laskajo katoličanom.** V Rimu se je delj časa mudil general Pau, o katerem se govori, da je zelo vnet katoličan. Ko je Pau odšel, se je pripeljal v Rim francoski general Castelnau, ki je tudi po mišljenju navdušen katoličan. Čudno res, da v teh resnih časih voditelji francoske brezverske vlade pošiljajo v Rim same zavedne katoličane-generale na obisk. In vendar nam je znano, da so kolovodje francoskih svobodomiselncev poprej skušali s silo odstraniti vse katoliško-misleče častnike v francoski armadi. Sila kola lomi. Pau in Castelnau sta v Rimu obiskala več višjih cerkvenih knezov.

*** Smrt zajcu!** Ze v začetku pretečenega tedna so poslanci S. K. Z. posredovali pri c. kr. namestniku zaradi spremembe zakona v tem smislu, da se dovoli pobijati zajce in fazane, ker zlasti sedaj ti dve živali naredijo veliko škodo na polju. Namestnik je obljubil, da bo v tej zadevi ukrenil, kar bo le mogoče. Zajedno je spravil slovenski odbornik v deželnem odboru to zadevo v razgovor in poročevalo gospodarskih zadev, ekscelencia grof Attems je obljubil, da poroča v prihodnji seji o spremembah lovskega zakona v tem smislu.

*** Proč z zajcem!** Od Sv. Lovrenca na Dr. p. se nam piše: Že več let so se naši kmetje pritoževali nad škodo, ki jo je delal zajec na polju. Nekateri n. pr. niso dobili nič fižola ali pa niti toliko ne, kolikor so ga posadili. Če so naznanili škodo, so imeli veliko potov, pričkanja, stroškov, čakanja v Plutju in pri grajščaku, ki ima lov, dobili pa niso nobene odškodnine ali pa tako majhno, da niso bili niti cenilni stroški pokriti. Zastonj so delali, izvrženo je bilo seme! Letos pa je zajčja nadloga še večja, ker so ti strahopetniki vsled razbijanja in hrupa pri stavbi barak zbežali na njive; v trumah po 15 skupaj se podijo po polju, celo na dvorišča zajdejo. Ako se njih število ne zmanjša vsaj za tri četrtine, ne bomo letos mogli več fižola saditi, ker bi bila škoda za seme. Kaj to pomeni za naša gospodinjstva v sedanjih težkih časih draginje in pomanjkanja živeža biti brez fižola, ki je skoro po večini edina težnejša jed, si vsakdo lahko misli. To pomeni za premožne hiše nič drugega kot la kot o! Kaj pomaga posejati in saditi — kakor zahtevajo stroge naredbe oblasti — če pa ta zalega nekatere reči (kakor fižol) popolnoma uniči, druge pa